

# 4842 SAYILI KANUNA GÖRE İŞLENMİŞ ALTIN ALIM-SATIMI VE İMALİ İLE İŞTİĞAL EDEN MÜKELLEFLERDE TİCARİ KAZANCIN TESPİTİ

## 4842 Sayılı Kanuna Göre İşlenmiş Altın Alım-Satımı Ve İmalî İle İştigal Eden Mükelleflerde Ticari Kazancın Tespiti

ERKAN YETKİNER

E. Baş Hesap Uzmanı, YMM

### Giriş:

4842 sayılı Bazı Vergi Kanunlarında Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun 24.04.2003 tarihli ve 25088 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bilindiği üzere 09.04.2003 tarih ve 4842 sayılı Bazı Vergi Kanunlarında Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun'undan önce işlenmiş altın alım satımı ve imali faaliyetinde bulunan gelir vergisi mükellefleri Ticari Kazançlarını Gelir Vergisi Kanunu'nun Ticari kazanç hükümlerinin düzenlediği 37 ve diğer maddelerine göre tespit etmekteydiler. G.V.K'nun söz konusu hükümlerine göre işlenmiş altın alım satımı ve imali faaliyetinde bulunan gelir vergisi mükellefleri mal satış bedeli ile satın alma bedeli veya imal bedeli arasındaki farkı gayri safi mal satış karı olarak hesaplayıp muhasebe kayıtlarına intikal ettirmektedirler. Diğer bir anlatım ile mükelleflerin hesapladıkları ticari kazanç tutarı içine enflasyondan kaynaklanan fiyat artışları da katılmakta ve elde edilen ticari kazanç yukarıda belirtildiği şekilde vergilemeye tabi tutulmakta idi. Ancak 4842 sayılı kanunun 5. maddesi ile yapılan yeni bir düzenleme ile, *işlenmiş altın alım satım ve imali faaliyetinde* bulunan mükelleflerin belli şartlar dahilinde enflasyondan arındırılmış ticari kazançlar üzerinden vergilendirilmeleri amaçlanmaktadır.

### I- Yapılan Yeni Yasal Düzenleme:

09.04.2003 tarih ve 4842 sayılı Bazı Vergi Kanunlarında Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanunun 5. maddesi ile 193 sayılı Kanunun 38 inci maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Sürekli olarak *işlenmiş altın alım-satımı ve imali* ile iştigal eden mükellefler, altın satış tarihindeki İstanbul Altın Borsasında oluşan has altın değeri ile satılan mamulün has altın maliyet bedeli arasında oluşan farkı, maliyet bedeline ilave ederler. Söz konusu fark, bilançonun pasifinde özel bir fon hesabında izlenir. Bu fon, sermayeye ilave dışında herhangi bir suretle başka bir hesaba nakledildiği veya işletmeden çekildiği takdirde, o yılın kazancına dahil edilerek vergiye tâbi tutulur. Bu mükelleflerin kullandıkları yabancı kaynaklara ait gider ve maliyet unsurlarının sadece ilgili dönemde ayrılan fonu aşan kısmı gider kabul edilir.

4842 sayılı Kanun'un 39. maddesinin j bendine göre, bu madde söz konusu kanunun resmi gazetede yayımlandığı 24.04.2003 tarihinden itibaren yürürlüğe girecektir. Yine aynı kanunun 40. maddesine göre bu kanun hükümleri bakanlar kurulu tarafından yürütülecektir.

### II- 4842 Sayılı Kanun 5. Maddesi İle Yapılan Yeni Yasal Düzenlemenin Şartları:

Mükelleflerin 4842 sayılı kanunun 5. maddesi ile Gelir Vergisi Kanunu'nun 38. maddesinin son fıkrasına eklenen yeni düzenlemeye göre Ticari Kazançlarını belirlemeleri için;

- 1- Gelir veya Kurumlar Vergisi mükellefi olmaları,
- 2- Sürekli olarak işlenmiş altın alım satımı ve imali ile uğraşmaları,
- 3- Bilanço esasına göre defter tutmaları,
- 4- İstanbul Altın Borsasında oluşan has altın değerini dikkate almaları,
- 5- Altın satış tarihindeki İstanbul Altın Borsasında oluşan has altın değeri ile satılan mamulün has altın maliyet bedeli arasında oluşan farkı, maliyet bedeline ilave edip, bilançonun pasifinde özel bir fon hesabında izlemeleri,
- 6- Söz konusu fonu sermayeye ilave dışında herhangi bir suretle başka bir hesaba nakletmemeleri veya işletmeden çekmemeleri,
- 7- Ayrıca kullandıkları yabancı kaynaklara ait gider ve maliyet unsurlarının sadece ilgili dönemde ayrılan fonu aşan kısmını gider olarak kaydetmeleri gerekmektedir.

Mükellefler, söz konusu kanunun 5. maddesinin yürürlüğe girdiği 24.04.2003 tarihinden itibaren ticari kazançlarını Gelir Vergisi Kanunu'nun 38. maddesine eklenen yeni düzenlemeye göre tespit edeceklerdir. Bu tarihten önce elde ettikleri ticari kazançlarını ise önceki hükümlere göre tespit etmeleri gerekmektedir.

Yukarıda yazılı hususların ayrıntılı olarak açıklamaları aşağıda yapılmıştır.

#### i- Gelir veya Kurumlar Vergisi Mükellefi Olmak

4842 sayılı kanunun 5. maddesi ile Gelir Vergisi Kanunu'nun 38. maddesinin son fıkrasına eklenen yeni düzenlemeden gelirleri gerçek usulde belirlenen Gelir Vergisi ile Kurumlar Vergisi mükellefleri yararlanabilecektir.

#### ii- Sürekli Olarak İşlenmiş Altın Alım Satımı Ve İmalî İle Uğraşmak

4842 sayılı kanunun 5. maddesi ile Gelir Vergisi Kanunu'nun 38. maddesinin son fıkrasına eklenen yeni düzenlemeye göre, işlenmiş altın alım-satımı ve imali ile iştigal eden mükelleflerin Ticari kazançlarını bu fıkrada yazılı şekilde tespit etmeleri gerekmektedir. Bu madde kapsamına giren mükelleflerin G.V.K.'nın Ticari kazancın tespitine yönelik diğer mükellefler için yapılan genel düzenlemeyi seçme

gibi bir seçimlik hakları mevcut bulunmamaktadır. Ancak mükelleflerin söz konusu fıkradan yararlanabilmek için işlenmiş altın alım satımında bulunmaları yani her türlü ziynet eşyası alım satımı veya ziynet eşyası imali faaliyetinde bulunmaları gerekmektedir. "İşlenmiş altın alım-satımı" "her türlü altın ziynet eşyası ile hurda altın vererek satın alınan altın ziynet eşyası alım-satımını", "İşlenmiş altın İmali" ise "satın alma yoluyla temin edilen külçe altından imal edilen veya bir başka imalatçıya fason olarak ziynet eşyasının imal ettirilmesi" olarak tanımlanabilir.

4843

### Ziynet Eşyalarındaki Altın Standartları ve Has Altın Oranları

Altın gerek işlenişinin kolaylaştırılması ve gerekse renginin değiştirilmesi için gümüş, bakır, nikel ve palladyum (palladium) ile çeşitli oranlarda alaşım haline getirilir ve bu alaşımlar süs ve ziynet eşyası yapımında kullanılır. Başlıca altın alaşımlarını renklerine göre üçe ayırabiliriz. Bunlar;1

Kırmızı Altın= Altın + (2/3 Bakır+ 1/3 Gümüş)

Yeşil Altın=Altın+ (1/3 Bakır +2/3 Gümüş)

Beyaz Altın= Altın+(Paladyum ve Gümüş)

Beyaz Altın=Alt ın+(Nikel ve Gümüş)

Altın için saflık, altın içindeki altın metalin alaşım ağırlığına oranı olup, binde olarak ifade edilir. Altına eklenen diğer metaller altına olan oranları nispetinde altının ayarını düşürmektedir. Sonsuz oranda alaşım imkanı mevcut olduğu için binlerce değişik oran ortaya çıkabilmektedir. Süs ve ziynet eşyalarını satın alanların ayar kontrol imkanları olmadığı için kuyumculukta belli oranlar teamüllerle yerleşmiş ve kabul görmüştür. Madenlerde, kuyumcu dilinde saf olanın milyemi (milim) 1000 olarak belirlenmiştir. Bugün sarraf ve kuyumcular uygulamada 1 gr 24 ayar altının değerini 995-1000 milyem olarak kullanılmaktadır. Bu bilgiler ışığında 1 ayar altının kaç milyem olduğunu bulabiliriz.2

Bunun için aşağıdaki gibi bir orantı kurulur.

24 ayar altın                      1000 milyem olursa  
1 ayar altın                        X milyem olur.

Buradan 1 ayar altının 41.66 milyem olduğu bulunur. Buna göre, 1 ayardan 24 ayar dahil altın piyasasında kullanılan milyem miktarları şöyledir.

Gr	Altın Gram	Ayarı	Milyem Tutarı	Uygulamada Kul.Milyem
1		1		41.66
"	2	"	83.32	83
"	3	"	124.98	125
"	4	"	166.64	166
"	5	"	208.30	208
"	6	"	249.96	250
"	7	"	291.62	291
"	8	"	333.28	333
"	9	"	374.94	375
"	10	"	416.60	416
"	11	"	458.26	458
"	12	"	499.92	500
"	13	"	541.58	541
"	14	"	583.24	583
"	15	"	624.90	624
"	16	"	666.56	666
"	17	"	708.22	708
"	18	"	749.88	750
"	19	"	791.54	791
"	20	"	833.20	833
"	21	"	874.86	875
"	22	"	916.52	916
"	23	"	958.18	958
"	24	"	999.84	1.000

Altın, işlenişinin kolaylaştırılması ve renginin değiştirilmesi için gümüş, bakır, nikel ve pladyum ile çeşitli oranlarda alaşım haline getirilir ve sonuçta çeşitli ayarlar ortaya çıkar.Bugün en çok kullanılan altın ayarları 8, 14, 18, 22 ve 24'tür. 24 ayar altın saftır, bunun içinde hiçbir katkı maddesi yoktur ve milyemi yukardaki tabloda görüldüğü gibi 1000'dir. 22 ayarın ise milyemi 0,916 has altın içeren bir alaşım olup bunun binde 84'ü bakırdır. 18 ayar altının milyemi 0.750 has altında binde 250 ise katkı maddesidir. 14 ayar altının milyemi 0.583'ü has altın binde 417 ise katkı maddesidir. 8 ayar altının milyemi 0.333 has altın binde 667 ise katkı maddesidir. 8, 14, 18, 22 ve 24 ayar dışındaki ayarlar altın işi ile uğraşanların kendi aralarında alıp sattıkları hurda (kütük) altınlar için "hesaplama ve hesaplaşma" amacıyla kullanılmaktadır.

### iii- Bilanço Esasına Göre Defter Tutmak

V.U.K'nun 177. maddesinde altı bent olarak kimlerin birinci sınıf tüccar olarak sayılacağı belirtildikten sonra, yine aynı kanunun 176. maddesinde de birinci sınıf tüccarların bilanço esasına göre defter tutmak zorunda oldukları belirtilmiştir. *İşlenmiş altın alım-satımı ve imali* ile iştiğal eden mükelleflerin ticari kazançlarını Gelir Vergisi Kanunu'nun 38. maddesinin son fıkrasına eklenen yeni düzenlemeye göre tespit edebilmeleri için V.U.K'nun 176. maddesinde de belirtildiği üzere bilanço esasına göre defter tutmaları gerekmektedir.

#### **iv- İstanbul Altın Borsasında Oluşan Has Altın Değerinin Dikkate Alınması**

*İşlenmiş altın alım-satımı ve imali* ile iştiğal eden mükelleflerin ticari kazançlarını Gelir Vergisi Kanunu'nun 38. maddesinin son fıkrasına eklenen yeni düzenlemeye göre tespit edebilmeleri için, *altın satış tarihindeki İstanbul Altın Borsasında oluşan has altın değeri.....*" ni söz konusu maddede belirtilen doğrultuda dikkate almaları gerekmektedir.

İstanbul Altın Borsası, 3794 sayılı Kanun ile değişik 2499 sayılı SPK Kanunu'nun 40/A maddesi hükmüne dayanarak SPK tarafından yayımlanan "Kıymetli Madenler Borsalarının Kuruluş ve Çalışma Esasları hakkında Genel Yönetmelik" çerçevesinde kurulmuştur. 26 Temmuz 1995 tarihinde faaliyete geçen İstanbul Altın Borsası'nda günlük altın alım satımının düzenlendiği Altın Piyasası, Borsa'nın faaliyete geçtiği 26 Temmuz 1995 tarihinde açılmış olup Borsa üyesi aracı kurumlar tarafından altın üzerine spot işlemlerin yapıldığı bir piyasadır.

Altın Piyasası'nda Borsa'ya üye Bankalar, Yetkili Müesseseler ve Kıymetli Maden Aracı Kurumları işlem yapabilirler. Şu anda 18 adet Banka, 22 adet Yetkili Müessese, 8 adet Kıymetli Maden Aracı Kurumu, 1 adet Kıymetli Maden Üretim ve Pazarlaması Faaliyetinde Bulunan Kuruluş, 1 adet Kıymetli Maden Rafinerisi ile 1 adet Yurtdışında Yerleşik Kişi ve Kuruluş Altın piyasasında altın alım ve satımına yetkilidir. İstanbul Altın Borsası Altın Piyasası'nda, toplam 51 üye işlem yapma yetkisine sahiptir.

İstanbul Altın Borsası Altın Piyasası'nda, Hazine Müsteşarlığı'nın Altın Standartları Tebliği ile belirlenen uluslararası rafinerilerden çıkışlı 995/1000 ile 999.9/1000 saflıktaki has altınlar işlem görebilir ve işlem gören altınlar 1 gr, 10 gr, 50 gr, 100 gr, 250 gr, 500 gr, 1000 gr, 12.5 kg ile 350 ons (10.88622 kg) ve 430 ons (13.37450 kg) arasındaki standart külçelerden oluşur.

Altın Piyasası'nda işlemler serbest piyasa koşulları altında üye temsilcileri tarafından Borsa eksperlerine verilen emirlerin bilgisayar sistemine girilerek "otomatik eşleşme" mantığıyla en iyi alım ve en iyi satım emirlerinin birbirini karşılama suretiyle gerçekleşir. İşlemler fiyat ve zaman önceliği kurallarına uygun olarak çok fiyat yöntemine göre yürütülür.

Üyeler vermiş oldukları emirleri değiştirebilir, iptal edebilir veya kendi emirlerini karşılayabilirler. Bilgisayara girilen alım ve satım emirleri bilgi dağıtım ekranları (Telerte, Reuters) vasıtasıyla aynı anda üyelere ve uluslararası piyasalara ulaştırılır. Seans sonunda gerçekleşen işlemler bordrolara dökülür. Bordrolarda işlem fiyat ve miktarları ile işlem yapan üyelere ait bilgiler yer alır. İmzalanan bordrolar ilgili üyelere ulaştırılır. Piyasa'da gerçekleşen işlemler sonucu teşekkül eden fiyatlar ve işlem miktarları Borsa Bülteni'nde ilan edilir. Borsa kaydına alınan fiyatlar ( alım satımların yapıldığı para birimine göre TL/gr, USD/ Ons, Euro/Ons olarak her bir para birimi ile ilgili olarak yapılan işlemler ayrı ayrı olarak), Borsa Bülteni'nin seans gününü izleyen iş günü çıkacak sayısında "seans açılış fiyatı", "en düşük fiyat", "en yüksek fiyat" ve "kapanış fiyatı" olarak ilan edilir.

4842 sayılı Kanunun 5. maddesi ile Gelir Vergisi Kanununun 38 inci maddesinin sonuna eklenen fıkrada " *Sürekli olarak işlenmiş altın alım-satımı ve imali ile iştiğal eden mükelleflerin, altın satış tarihindeki İstanbul Altın Borsasında oluşan has altın değeri.....*"ni dikkate almaları gerektiği belirtilmiştir. Ancak İstanbul Altın Borsasında gün sonunda kapanış fiyatı olarak TL, USD Doları veya Euro cinsinden üç adet has altın değeri oluşmaktadır. Yani üç para biriminde de altın alım ve satım sözleşmeleri yapılmaktadır. Dolayısıyla has altın değeri olarak İstanbul Altın Borsasında oluşan hangi para biriminin dikkate alınacağına ilişkin bir açıklama ilgili yasa maddesinde bulunmamaktadır. Bu çerçevede Maliye Bakanlığı'nın İstanbul Altın Borsasında hangi para biriminin hangi koşullarda dikkate alınacağı veya bu konuda mükelleflerin bir seçimlik hakkının bulunup bulunmadığına ilişkin yeni bir düzenleme yapması gerektiğini düşünmekteyiz.

#### **v- Altın Satış Tarihindeki İstanbul Altın Borsasında Oluşan Has Altın Değeri İle Satılan Mamulün Has Altın Maliyet Bedeli Arasında Oluşan Farkı, Maliyet Bedeline İlave Edip, Bilançonun Pasifinde Özel Bir Fon Hesabında İzlemek**

*İşlenmiş altın alım-satımı ve imali* ile iştiğal eden mükellefler altın satış tarihindeki İstanbul Altın Borsasında oluşan **has altın değeri** ile satılan mamulün **has altın maliyet bedeli** arasında oluşan farkı, maliyet bedeline ilave edip, bilançonun pasifinde özel bir fon hesabında izleyebilmektedirler. Yine belirtildiği üzere söz konusu fon sermayeye eklenebilmekte ve böylece elde edilen ticari kazanç enflasyondan kaynaklanan fiyat artışlarından arıtılmaktadır.

İşlenmiş altın ticareti yapan mükelleflerin ticari kazançlarını nasıl tespit edeceklerine ilişkin olarak aşağıda örnek çözümlenmiştir.

Örnek: Ahmet Çakır işlenmiş altın alım satımı işi ile iştiğal etmekte olup bilanço esasına göre defter tutar birinci sınıf bir tüccardır. Ahmet Çakır 11.05.2003 tarihinde 140.000.000 TL bedelle 10 gr ağırlığında 22 ayar bir bilezik satın almış ( işçilik dahil) ve stoklarına kaydetmiştir. İlk olarak 10 gr 22 ayar altının saf miktarı bulunur. 22 ayar altının saflık milyemi olan 0.916 ile altının gramı çarpılır ve saf altın miktarı bulunur. (10 gr x 0.916=) 9.16 cm. Bu tarihteki 24 ayar has altın bedeli 13.000.000 TL olsun. Bu durumda 22 ayarın fiyatı (9.16 x 13.000.000=) 119.080.000 TL dir. ( işçilik hariç). Söz konusu bilezik 22.09.2003 tarihinde 250.000.000 TL peşin bedelle satılsın. 22.09.2003 tarihi itibarıyla İstanbul Altın Borsasında has altının TL olarak kapanış değerinin

18.000.000 TL olduğunu düşünelim. Bu durumda. 22.09.2003 tarihi itibarıyla İstanbul Altın Borsası has altın TL kapanış değeri ile 10 gr 22 ayar bileziğin has altın değeri (9.16 x 18.000.000 =) 164.880.000 TL dir. Dolayısıyla G.V.K.'nın 38. maddesinin son fıkrasında belirtildiği üzere Ahmet Çakır'ın (164.880.000- 119.080.000 =) 45.800.000 TL'lik İstanbul Altın Borsasında oluşan has altın değeri ile satılan mamulün has altın maliyet bedeli arasında oluşan farkı, maliyet bedeline ilave edip, bilançonun pasifinde özel bir fon hesabında izlemesi gerekmektedir.

Ahmet Çakır'ın G.V.K.'nın 38. maddesinin son fıkrasında belirtildiği üzere 380.000.000 TL'lik işlenmiş altın satışına ilişkin olarak aşağıdaki muhasebe kayıtlarını yapması gerekmektedir.

	11.05.2003	
153 Ticari Mallar H.		140.000.000
100 Kasa H.		
140.000.000		
	22.09.2003	
100 Kasa	250.000.000	
600 Yurtiçi Satışlar		250.000.000
/		
621 Satılan Ticari Mallar Maliyeti		140.000.000
153 Ticari Mallar		140.000.000
/		
621 Satılan Ticari Mallar Maliyeti		45.800.000
549 Özel Fonlar		45.800.000
/		
600 Yurtiçi Satışlar	250.000.000	
690 Dönem Karı veya Zararı		250.000.000
/		
690 Dönem Karı veya Zararı	185.800.000	
621 Satılan Ticari Mallar Maliyeti		185.800.000
/		

4842 Sayılı yasa ile G.V.K'nun 38. maddesinde ilgili düzenleme yapılmadan önce, Ahmet Çakır'ın söz konusu işlem ile ilgili satış karı (250.000.000-140.000.000=) 110.000.000 TL olarak hesaplanacaktır.

4842 Sayılı yasa ile 38. maddeye yapılan düzenlemeden sonra ise, Ahmet Çakır'ın söz konusu işlemden dolayı ticari karı aşağıda hesaplandığı üzere toplam 64.200.000 TL dir. Dolayısıyla Ahmet Çakır yeni düzenleme ile toplam (110.000.000-64.200.000 =) 45.800.000 TL'lik Ticari kazancını ilgili düzenlemede belirtilen şartlara uymak şartıyla gelir vergisi beyanı dışında tutmuş olmaktadır.

#### **vi-Söz konusu fonu sermayeye ilave dışında herhangi bir suretle başka bir hesaba nakletmemek veya işletmeden çekmemek**

İşlenmiş altın alım-satımı ve imali ile iştigal eden mükelleflerin ticari kazançlarını Gelir Vergisi Kanunu'nun 38. maddesinin son fıkrasına eklenen yeni düzenlemeye göre tespit edebilmeleri için, mükelleflerin söz konusu maddede belirtilen şekilde hesapladıkları fonunun sermayeye ilave dışında herhangi bir suretle başka bir hesaba nakletmemeleri veya işletmeden çekmemeleri gerekmektedir. Yani söz konusu Fonun Ortaklar veya Personel cari hesaplar, ticari borçlar gibi Sermaye hesabı dışındaki herhangi bir hesaba aktarılması halinde ilgili madde şartları ihlal edilmiş sayılır. Dolayısıyla bilançonun pasifindeki söz konusu özel fon hesabının herhangi bir şekilde işletmeden çekilmesi veya başka bir hesaba nakledilmesi halinde söz konusu işlemin yapıldığı tarihteki yılın kazancı kabul edilerek vergiye tabi tutulur.

Söz konusu Fonun bilançonun pasifinde ne kadar süre ile kalacağına dair bir belirleme yapılmamıştır. Dolayısıyla teorik olarak işletme devam ettikçe söz konusu fon pasifte kalabilecektir. Ancak pasifte tutulan söz konusu Fon sermayeye eklenmesi halinde söz konusu tutar herhangi bir şekilde vergiye tabi tutulmayacaktır.

#### **vii- Mükelleflerin Kullandıkları Yabancı Kaynaklara Ait Gider Ve Maliyet Unsurlarının Sadece İlgili Dönemde Ayrılan Fonu Aşan Kısımının Gider Olarak Kaydedilmesi**

İşlenmiş altın alım-satımı ve imali ile iştigal eden mükelleflerin ticari kazançlarını Gelir Vergisi Kanunu'nun 38. maddesinin son fıkrasına eklenen yeni düzenlemeye göre tespit edebilmeleri için, mükelleflerin ilgili yılda kullandıkları yabancı kaynaklara ait gider ve maliyet tutarlarının ancak yine aynı yılda ayrılan Fon tutarını aşan kısmını gider olarak kaydetmeleri gerekmektedir. Yani Fon tutarı kadar bir yabancı kaynağa ait gider ve maliyet unsuru kanunen kabul edilmeyen gider olarak ticari kazancın tespitinde mükellefçe dikkate alınması gerekmektedir. Yabancı kaynağa ilişkin gider ve maliyet unsurunun neler olduğuna ilişkin herhangi bir tanımlama ilgili yasa maddesinde bulunmamaktadır. Ancak Gelir Vergisi Kanunu'nun 41. maddesinin 8. bendinde "..... işletmede kullandıkları yabancı kaynaklara ilişkin faiz, vade farkı, kar payı, kur farkı ve benzeri adlar altında yaptıkları giderler ve maliyet unsurları....." denilmek suretiyle yabancı kaynaklara ilişkin olarak mükelleflerin yüklenmeleri gider ve maliyet unsurlarının tanımlaması yapılmıştır. Bu çerçevede yapılan yeni düzenlemede kanun koyucunun yabancı kaynaklara ait gider ve maliyet unsurları olarak G.V.K' nun 41/8. maddesinde belirtilen hususları kastettiği düşünülmektedir.

Örneğin, İşlenmiş altın alım-satımı ile iştigal eden ve bilanço usulüne göre defter tutan bir gelir vergisi mükellefinin 2003 yılında G.V.K'nun 38. maddesinin son fıkrası uyarınca toplam 50 milyar TL Fon hesapladığını kabul edelim. Ayrıca söz konusu şahıs bankadan almış olduğu kredi için 2003 yılında toplam 35 milyar TL kredi faizi, ve mal alımlarına ilişkin 30 milyar vade farkı ödesin. Bu durumda mükellefin kullandığı yabancı kaynaklara ilişkin gider ve maliyet tutarı toplam (30+35=) 65 milyar TL dir. Dolayısıyla mükellef G.V.K'nun 38. maddesi uyarınca (65-50=) 15 milyar TL'lik yabancı kaynağa ilişkin gider ve maliyet unsurunu ticari kazancının tespitinde gider olarak dikkate alacak, ancak o yıl ayrılan Fon kadar olan, yabancı kaynağa ilişkin 50 milyar TL'lik gider ve maliyet unsurunu ise kanunen kabul edilmeyen gider olarak dikkate alacaktır. Kurumlar vergisi mükellefleri ise söz konusu 50 milyar TL'lik gider ve maliyet unsurunu kanunen kabul edilmeyen gider olarak 2003 yılı kurumlar vergisi beyannamesine dahil edeceklerdir.

Ancak 4842 sayılı kanunun 5. maddesi ile yapılan yeni düzenleme ile mükelleflerin enflasyondan arındırılmış kazançları üzerinden vergileme yapılması amaçlanmakla birlikte mükelleflerin yabancı kaynak kullanımı dolayısıyla yüklenmek zorunda oldukları gider ve maliyet tutarlarının bilançoda yer alan fon tutarı kadarının kanunen kabul edilmeyen gider olarak dikkate alınması, mükelleflere ayrı bir yük getirmektedir.

### **III-Sonuç:**

Bilindiği üzere 09.04.2003 tarih ve 4842 sayılı Bazı Vergi Kanunlarında Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun'unun 5. maddesi ile yapılan yeni bir düzenleme ile, *işlenmiş altın alım satım ve imali faaliyetinde* bulunan mükelleflerin belli şartlar dahilinde enflasyondan arındırılmış kazançlar üzerinden vergilendirilmeleri amaçlanmıştır. Söz konusu yasa maddesi ile ilgili olarak eleştiri konusu yaptığımız bazı hususlarında yeniden düzenlenmesi ile işlenmiş altın alım-satımı ve imali işi ile uğraşan mükelleflerin ticari kazançlarını enflasyondan kaynaklanan fiyat artışlarından arındırmaları mümkün olacaktır. Ayrıca söz konusu yasal düzenleme ile sektörün önemli bir kısmının kayıt altına alınacağını düşünmekteyiz.